

'Danas su ljudi koji rade filmove samo usputna i nevažna festivalska pojava'

Novost u programu 61. Pula Film Festivala je Kinoteka, program čiji je autor veliko ime hrvatskog filma – Rajko Grlić. On za Aktual priča o tome zašto je odabrao baš 1965. godinu, te po čemu se tadašnji festival razlikovao od ovoga danas, a dotaknuo se i budućeg projekta

/RAZGOVARAO/ SAŠA DRINIĆ / aktual@aktual.hr /SNIMKE/ PULA FILM FESTIVAL

Filmski festival u Puli ove godine donosi brojne novosti, s kojima kreće u sedmo desetljeće svoga postojanja. Jedna od novosti u programu je i pulska Kinoteke. Taj zanimljiv, u prošlost uronjen program potpisuje veliko i značajno ime hrvatske kinematografije – Rajko Grlić. Organizatori su time išli na sigurno i kvalitetno jer Grličjevo ime jamči sigurnost da će publika uistinu uživati. Programski autor Kinoteke Rajko Grlić u razgovoru za Aktual objasnio nam je kako je osmišljen čitav program koji nas vodi u 1965. godinu, ali i rekao što u njegovom životu znači ta godina. Duboka je povezanost između njega i pulskog filmskog festivala, a kako ističe, tih je godina to bilo mjesto istinskog življenja filma. Ta atmosfera bila je poticajna za tadašnje filmske početnike koji su dobivali ideje za stvaranje. Danas je, tvrdi filmski znalac Grlić, nešto drugačiji status autora na festivalu. Bez obzira na to, aktualni trenutak hrvatskog filma ocjenjuje iznimno uspješnim, a veseli ga i što smo s filmovima prisutni i na svjetskim filmskim smotrama. Procijenio je i uspjehe naslova vlastitih filmova i otkrio nam što trenutačno radi i što planira za iduću godinu. Pula je mjesto gdje se domaći filmaši sa svojim radovima osjećaju kao doma. Program je otvorio film Darka Šuvaka «Happy Endings» s Aretom Ćurković, Darijom Lorenzi Flatz i Anitom Matić Dalić u fokusu ženskih uloga te Zlatanom Zuhrićem i Matom Gulinom kao nositeljima muških uloga. «Happy Endings» za koje desetljeće mogao bi biti dio neke buduće pulske Kinoteke, a sada valja sjesti i otploviti gotovo pola stoljeća unatrag.

AKTUAL: Kako ste osmislili program pulske Kinoteke za ovogodišnji festival i kako se rodila ideja za ovaj program?
 Pula Film Festival zamolila me da izaberem nekoliko filmova iz bogate festival-ske povijesti. Željeli su time početi odavati počast filmovima i autorima koji su označili njihov festival. Predložio sam im da to budu filmovi iz 1965. godine, one godine kada sam prvi put došao na festival. A kako je te godine bilo pregršt sjajnih filmova, izabrao sam šest koji su mi se činili najvažnijim. Kopija slovenskog filma Žike Pavlovića, nažalost, nije bila upotrebljiva, tako da je ostalo njih pet. «Tri» Aleksandra Petrovića, «Čovek nije tica» Dušana Makavejeva, «Doći i ostati» Branka Bauera, «Prometej s otoka Viševice» Vatroslava Mimice te «Devojka» Puriše Đorđevića.

AKTUAL: U fokusu je godina 1965. Po čemu je ona značajna u povijesti Pule?
 Šezdesete godine prošlog stoljeća bile su vrlo važne za kinematografiju, a time i festival u Puli. Razbijala se okoštala forma

Hrvatski film je u posljednje vrijeme vrlo prisutan na festivalima i često se s njih vraća nagrađen. Ne znam ni za jednu drugu ovdašnju **"DUHOVNU DISCIPLINU"** koja se može pohvaliti tolikim brojem i geografskom širinom priznanja. Ono što je važnije, nekoliko je filmova posljednjih godina imalo i značajnu distribuciju.

državno kontroliranog filma i počele su se pričati priče puno bliže stvarnom životu. I što je vrlo važno – pričali su ih hrabri ljudi i vrsni majstori. No, ja sam tu 1965. izabrao i iz vrlo osobnog razloga. Imao sam tada sedamnaest godina i snimio svoj drugi ili treći amaterski film. Uz nagradu koju sam za njega dobio, išao je i sedmodnevni boravak u Puli. Tako sam prvi put došao na festival. Stanovao sam u dačkom domu poviše Arene s jos dvadesetak filmskih amatera iz čitave Jugoslavije. Projekcije u Areni bile su posebno uzbudljive. Nikada prije nisam gledao film na tako velikom platnu niti s toliko ljudi u gledalištu. I što je najvažnije – bili su to sjajni filmovi. Svako jutro u dvorište našeg dačkog doma dolazili su režiseri filmova koji su bili prikazani u Areni. Tako sam prvi puta vidio i čuo majstore kao što su Branko Bauer, Aleksandar Petrović, Dušan Makavejev,

Vatroslav Mimica, Puriša Đorđević, Živojin Pavlović.

To dvorište, ti ljudi i njihovi filmovi, razgovori i veselje koje je iz njih izbijalo, dobrano su, možda čak i presudno, utjecali na odluku da se u životu igram filmom.

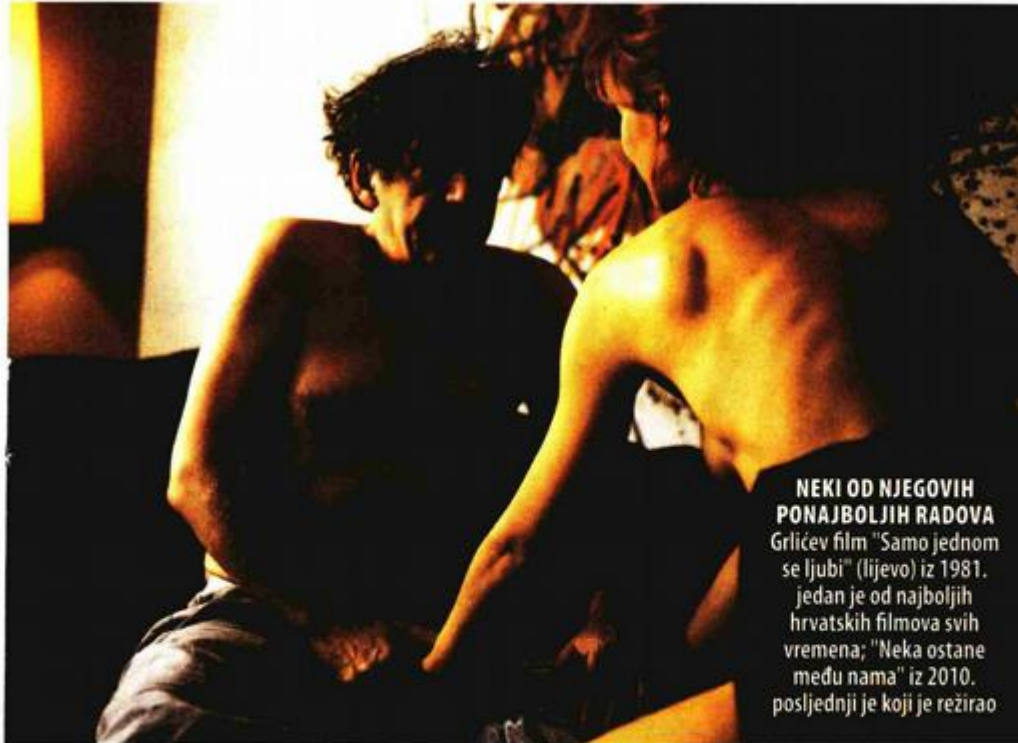
AKTUAL: Što biste rekli, kad je pulski filmski festival bio u svom zlatnom dobu i što ga je najviše obilježilo?

Festival je tada bio bojno polje sedam kinematografija. I tada su kinematografije živjele po republikama i pokrajinama, kao što danas žive po državama koje su iz njih nastale. Bio je to sudar lokalnih politika, ali jednako važnu ulogu igrali su i producenti koji su tu također imali svoja bojna polja, svoje igrače, navijače... Nagrade su povlačile premije, premije nove filmove... Uz sve to, na festivalu su sjedili i selektori brojnih svjetskih festivala, dolazili

POSVE RAZLIČITI

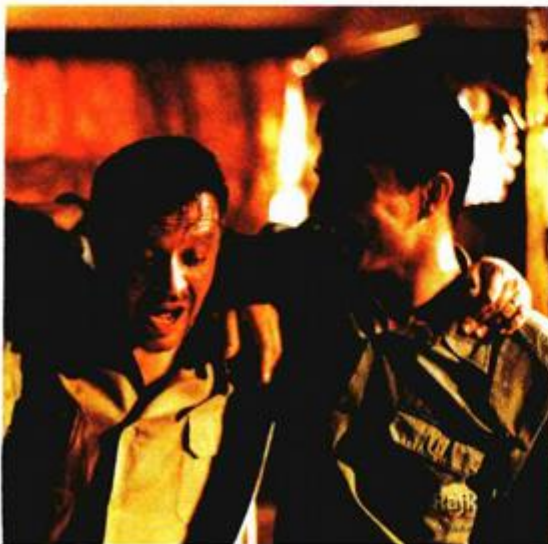
Film "Josephine" (lijevo) iz 2001. nije postigao značajniji uspjeh zbog bankrota minhenskog producenta, za razliku od vrlo uspješne "Karaule" (desno) iz 2006. godine

NEKI OD NJEGOVIH PONAJBOLJIH RADOVA
 Grličev film "Samo jednom se ljubi" (lijevo) iz 1981. jedan je od najboljih hrvatskih filmova svih vremena; "Neka ostane među nama" iz 2010. posljednji je koji je režirao

značajni teoretičari, distributeri... S njima i nekoliko stotina direktora kina i domova kulture širom Jugoslavije. Po uspjehu filma u Areni oni su određivali sudbinu filma u kinima. Arena je tada, barem mi se danas tako čini, bila puno okrutnija. Kada se nekom filmu fućkalo, to se zaista fućkalo, kada se neki film volio, onda je Arena to znala pokazati. I naravno, ono najvažnije, svake godine je bilo nekoliko zaista odličnih filmova.

Za mene i moju generaciju festival je bio praznik. Rasli smo s Pulom, veselili joj se, družili se i kada smo u Areni bili žestoki suparnici. Tu su bili manje više svi koji se u toj zemlji bavili filmom. To je možda ono najvažnije što te godine dijeli od ovih današnjih, gdje mi se čini da su ljudi koji rade filmove samo usputna i ne pretjerano važna festivalska pojava.

AKTUAL: Kako biste ocijenili ovogodišnji program?

Nisam vidio filmove, ne mogu ga ocijeniti. Kažu da ih ima rekordan broj. To može biti sjajna vijest za jednu malu kinematografiju, a može biti i znak amaterizacije te kinematografije. Ne znam. Treba jednostavno vidjeti filmove i tek onda donositi sudove.

AKTUAL: Što mislite o aktualnom trenutku hrvatskog filma?

Sve najbolje. HAVC se zaista trudi da je drži na životu u jednoj vrlo nesretnoj kulturnoj klimi. U tu kinematografiju ulazi jedna nova generacija klinke i klinceza i čini mi se da su neopterećeni prošlošću, laki na ruci, gladni filma. Još samo da se oboružaju strpljenjem i radit će ozbiljne filmove.

AKTUAL: Možete li izdvojiti nekoliko naslova koji su vas se dojmili?

To ne bi bilo fer, jer nisam vidio baš sve što se proizvelo u posljednjih nekoliko godina.

AKTUAL: Što mislite, koliko je naša filmografija prisutna i prepoznata u svijetu?

Što se tehnike tiče – danas svaki petnaestogodišnjak ima kod kuće bolju tehniku no što je to imao veliki Jadran film u svojim najslavnijim danima.

PREMA TOME, SNIMITI NIJE TEŠKO. Jedini je problem, što onda raditi s tim proizvodom. Kome ga, uz mamu i tatu, još pokazati? Tko ga želi vidjeti? Kako doći do kina i, što je još teže, kako doći do publike?

Hrvatski film je u posljednje vrijeme vrlo prisutan na svim mogućim festivalima širom svijeta i vrlo se često s njih vraća nagraden. Ne znam ni za jednu drugu ovdašnju "duhovnu disciplinu" koja se može pohvaliti tolikim brojem i geografskom širinom priznanja. S druge strane, ono što je važnije, nekoliko je filmova posljednjih pet, šest godina imalo i značajnu distribuciju u svijetu. Kada vam film igra istovremeno u četrnaest kina u Francuskoj, u pet u Španjolskoj i osam u Brazilu, a to se sve češće događa, onda je to jako velika stvar za jednu jako malu kinematografiju, da o veličini kulture iz koje dolazi i ne govorim.

AKTUAL: Nakon sjajnog filma «Neka ostane među nama» iz 2010. niste redateljski aktivni. Što trenutačno radite i kada možemo očekivati novi film?

U montaži sam «ljubavnog» dugometražnog dokumentarca «Vsaka dobra zgodba je ljubezenska zgodba» koji smo prošlo ljeto i jesen snimali u Ljubljani u produkciji Vertigo filma i slovenske televizije. Iduće ljeto planiram po scenariju koji smo radili Ante Tomić i ja, a u produkciji Ivana Maloče i «Inter filma», snimiti igrani film - žestoku zagrebačku priču koja nosi naslov «Ustav Republike Hrvatske».

AKTUAL: Koliko je danas teže snimati filmove no što je to bilo ranije?

Što se tehnike tiče – danas svaki petnaestogodišnjak ima kod kuće bolju tehniku no što je to imao veliki Jadran film u svojim najslavnijim produkcijским danima. Prema tome, snimiti nije teško. Što više, lakše je no ikada. Jedini je problem, što onda raditi s tim proizvodom. Kome ga, uz mamu i tatu, još pokazati? Tko ga želi vidjeti? Kako doći do kina i, što je još teže, kako doći do publike? O tome valja misliti puno prije no što se krene snimati. A za tu fazu sazrijevanja filma kao da se ima sve manje strpljenja.

AKTUAL: Koji je vaš film, prema vašemu mišljenju, imao najviše uspjeha, a koji je možda mogao postići više, a nije?

Najveći "komercijalni" uspjeh je vjerojatno imao «That Summer of White Roses». Bio je u nekoliko zemalja prvi na box officeu te godine, igrao u Parizu na Champs-Elysees u dva najveća kina istovremeno, >

Evidencijski broj / Article ID: 14896363
Vrsta novine / Frequency: Tjedna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

imao kraljevsku premijeru u Londonu, donio Grand prix s A festivala u Tokiju i uz njega i nagradu za režiju... Najveći "artistički" - vjerojatno "Samo jednom se ljubi". On je igrao po čitavom svijetu, na najvećim festivalima, od Cannesa nadalje, nadobivao se nagrada, u Americi došao na listu sto najboljih inozemnih filmova svih vremena... A najmanje je postigao "Josephine", film zbog kojeg sam za dlaku izbjegao smrt i koji na kraju, zahvaljujući bankrotu minhenskog producenta, nikada nije ugledao svjetlo dana.

AKTUAL: Što se dogodilo tada, zbog čega je život bio u pitanju?

Festival je tada bio bojno polje sedam kinematografija. I tada su kinematografije živjele po republikama i pokrajinama. **BIO JE TO SUDAR LOKALNIH POLITIKA**, ali jednako važnu ulogu igrali su i producenti koji su imali svoja bojna polja, svoje igrače, navijače... Nagrade su povlačile premije, premije nove filmove...

Film je raden u njemačko – engleskoj koprodukciji i veći dio smo snimali u filmskom studiju u Pragu. Negdje točno na pola snimanja pukao mi je čir na želucu i jedva su me spasili. Kažu da je desetak minuta presudilo tome da sam ostao živ. Kada sam došao k svijesti, čuveni praški kirurg mi je rekao "Skinuo sam te grobaru s lopate".

AKTUAL: Što vam je najveća inspiracija u poslu?

Ljudi. Veselje. Sam proces pričanja priče.

AKTUAL: Kako se najbolje odmarate?

Najbolje se odmaram - radeći. ■